



אתיקה מקצועית

הנחיות והחלטות ועדת האתיקה הארצית

יו"ר ועדת האתיקה הארצית: עו"ד מיכאל טאוסוג
עורכת: עו"ד דקלה קליין-יונה, פרקליטת ועדת האתיקה הארצית
המערכת: בית הפרקליט, דניאל פריש 10, תל אביב 64731
הנחיות והחלטות: ועדת אתיקה ארצית, ועדת שכר טרחה

דבר יו"ר ועדת האתיקה הארצית: על אתיקה והבחירות לכנסת

כידוע לכל, ב-17 לחודש מרץ יתקיימו בישראל בחירות כלליות לכנסת ישראל. עורך דין רשאי, כמובן, להתמודד בבחירות, ורשאי לפרסם עצמו ככל אדם אחר. אין לפגוע בזכותו הבסיסית של אדם רק מחמת היות עורך-דין. אולם עורך הדין צריך להיזהר ולא להפוך את הפרסום שלו כמתמודד לכנסת, לפרסום הישגיו המקצועיים הספציפיים. הוא יכול לומר ולכתוב מלים קצרות על תחום עיסוקו, אבל לא לפרט באילו משפטים הופיע או הצליח.

ישנן מגבלות על השימוש במשרד עורכי דין, ורק לדוגמא - המשרד לא יוכל לשמש גם לעיסוק אחר, אולם המשרד יוכל לשמש כמטה לפעילות הבחירות, וממנו אפשר יהיה לטלפן לחברים. כך גם שאלו חברים לאחרונה, ונענו בהתאם.

עורך דין יכול, כמובן, להיות מועמד מטעם סיעות שונות כבחירתו - יהיה המצע שלהן אשר יהיה. כלל זה יחול גם על רשימה לכנסת בטרם נפסלה, גם אם נפסלה לבסוף על-ידי ועדת הבחירות המרכזית.

אנו חיים במדינה דמוקרטית, ועל כך גם אנו אמונים. אבל כפי שיש על פי דין מגבלות של התנהגות וביטוי, כדי למנוע את הרס הדמוקרטיה, כך יש גם מגבלות על חופש הביטוי. התבטאויות התומכות ברצח, בגזענות או בטרור, או שיש בה הסתה פראית, גם אם הן ייאמרו במערכת הבחירות ולא במסגרת תפקידו של עורך הדין, עלולות להיחשב לעבירה אתית, בפרט אם המתבטא מזדהה כעורך דין בפרסום.

בזמן מערכת "צוק איתן" התפרסם קטע עליו היה חתום עורך-דין, ובו נטען כי על פי ההלכה המוסלמית באחרית הימים תהיה זו מצווה להרוג כל יהודי, גם אם יסתתר מאחורי סלע. אנחנו ראינו בפרסום עבירה לכאורה עליה צריך עורך הדין להגיב. עורך הדין השתמש לכאורה בקטע הלכתי, בין שהוא קיים ובין שאינו קיים, כדי להסית הסתה גזענית, הכוללת בתוכה עידוד לרצח. שמירה על האיזונים בחברה כללית חשובה גם לנו כעורכי דין.

מיכאל טאוסוג, עו"ד



הנחיות והחלטות ועדת האתיקה הארצית

פרסומת: גודל ומיקום שלט משרד עורך דין

שאלתא לוועדת הרביזיה באתיקה ולוועדת הייעוץ לענייני פרסומת הגיעו מספר פניות, בשאלה אילו מגבלות חלות בעניין גודל ומיקום השילוט של משרדי עורכי דין. שתי הוועדות קיימו ישיבה משותפת, בה גיבשו הנחיות לעניין זה, אשר הובאו לאישור ועדת האתיקה הארצית.

החלטה להלן הנחיות ועדת האתיקה הארצית לגבי גודל ומיקום שילוט משרד עורך הדין:

1. שלט משרד עורכי דין מטרתו הכוונה ולא פרסום.
2. חל איסור להציב שלט של משרד עורכי דין על גג הבניין בו נמצא משרד עורכי הדין.
3. מותר להציב שלט של משרד עורכי דין צמוד לכניסה לבניין בו נמצא המשרד, במבואת הבניין ובכניסה למשרד עצמו.
4. שלט המשרד יואר בתאורה קבועה ולא מהבהבת.
5. אותיות שלט המשרד תהיינה בצבע אחד.
6. שלטים חריגים בגודלם עלולים להוות עבירה אתית, אך אם נמצא משרד עורכי הדין בבניין משרדים שבו שוכרים או בעלים נוספים וגודל השילוט בבניין מוכתב על ידי הנהלת בניין, יהיה גודל השילוט על-פי המוכתב באותו בניין.
7. ככל שיש צורך בשלט הכוונה נוסף בתוך בניין המשרדים או מחוצה לו, יהיה השלט בגודל סביר, ויכללו בו רק שם משרד עורכי הדין וחץ הכוונה. (החלטה מספר את/306/14)

פרסומת: משלוח דואר אלקטרוני לנמענים אקראיים

עובדות עורך הדין הנילון שלח חומר פרסומי מטעמו בדואר אלקטרוני לנמענים אקראיים. יצוין, כי הנילון עוסק בייצוג נפגעים בתחום הנזיקין, והפרסומים עוסקים כולם ביכולותיו למצות עבור לקוחותיו את מלוא הזכויות המגיעות להם.

חלק מן הפרסומים נעשים באמצעות הפניה להזמנת "מדריך זכויות" בתחומים שונים אשר נערך על ידי הנילון, וכוללים דברי הלל ושבח של לקוחות על רקע העיון במדריך והקשר שנוצר עם הנילון. לדברי הנילון, לא מדובר בפרסום או שידול שכן אין מדובר בכתובות דואר אלקטרוני אקראיות, אלא בדיוור ישיר לנמענים שאישורו לאתר כי הם מעוניינים לקבל הודעות ומידע בתחומים מסוימים.

החלטה להעמיד לדין משמעת. מדובר בעבירה על סעיף 56 לחוק לשכת עורכי הדין, האוסר על שידול. בנוסף, הפרסומים חורגים מן המותר לפי סעיף 3 לכללי הפרסומת. (החלטה מספר את/193/13)

הערת העורכת במקביל להודעה על ההחלטה להעמיד לדין, הודיעה הוועדה לנילון, כי עליו להפסיק מיידית שיטת פרסום זו.



פרסומת: איסור פרסום מודעה של ברכת "שנה טובה" בעיתון

שאלתא עורך הדין הפונה שואל האם יש הגבלות על פרסום מודעת "שנה טובה" במקומון, מטעם משרדו.

החלטה סעיף 3 לכללי הפרסומת מתיר לעורכי דין לפרסם מודעות בעיתונות, ובלבד שהן תהיינה במדור שיוקצה לפרסומות לעורכי דין ותכלולנה אך ורק את הפרטים המפורטים בסעיף 3(ב). הואיל והפונה מבקש לפרסם מודעה אשר כוללת פרט שאינו מנוי בסעיף 3(ב) לכללי הפרסומת - ברכה לציבור לרגל ראש השנה - מדובר בפרסום אסור. (אין מספר החלטה)

פרסומת: אתר אינטרנט העוסק במתן ייעוץ משפטי

שאלתא עורכי הדין הפונים מעוניינים ליתן ייעוץ משפטי באמצעות אתר אינטרנט. האתר מאפשר לעורכי דין, תמורת תשלום, לתת ייעוץ משפטי חינם לפונים אליהם, כשכל שעל הגולש לעשות הוא לבחור עורך דין בהתאם לתחום ההתמחות ולקבל ממנו ייעוץ באמצעות וידאו צ'אט.

החלטה יש לסייג את הפרסום של עורכי דין באתר בסייגים הבאים:

- לעורך הדין אסור לשלם לאתר עמלה, או חלק משכר טרחתו המתקבל מלקוחות שהגיעו אליו דרך האתר. אין בכך כדי למנוע תשלום קבוע בעבור הפרסום.
- שיחות הוידאו-צ'אט עם לקוחות פוטנציאליים צריכות לכלול תוכן של היכרות בלבד, ולא לעסוק בייעוץ משפטי. עורך הדין צריך לפגוש את הלקוח במשרדו או במקום מכובד אחר.
- בפרסום יקפיד עורך הדין על כל כללי האתיקה והפרסומות, ובכלל זה האיסור לפרסום דברי שבח עצמיים, איסור הטעייה, ושמירה על כבוד המקצוע. (החלטה מספר את/255/13)

פרסומת: אתר אינטרנט המדרג עורכי דין

שאלתא עורכת הדין הפונה קיבלה הודעה מאתר אינטרנט, בה נכתב כי שמה של עורכת הדין יופיע במדרג עורכי הדין לענייני משפחה באתר. עורכת הדין לא ביקשה ששמה יכלל באתר, אולם נמסר לה על-ידי נציג האתר, כי כל עורכי הדין בתחום יופיעו במדרג, וכי את הנתונים הרלוונטיים על עורכי הדין, האתר לוקח ממידע שמצוי ממילא ברשת האינטרנט, לרבות אתר לשכת עורכי הדין. לדברי נציג האתר, המדרג או הציון שמפורסם ליד שמו של כל אחד מעורכי הדין, מתבסס על חוות דעת של לקוחות אשר משתפים את המידע בתוך קהילת מתגרשים.

החלטה מהפניה עולה חשש כי הפרסום באתר הינו בתשלום. הוועדה אינה מתירה מצב, בו יחד עם דירוג עורכי דין באתר, יהיה תשלום עבור הפרסום באותו האתר מצד המדורגים. (החלטה מספר את/255/13)



עכבון: האם ניתן לעכב כספים שנתקבלו עבור הלקוח בתיק אחר?

שאלתא עורך הדין הנילון מייצג לקוח במספר עניינים. בגין אחד העניינים הוא קיבל לידיו סכום כסף עבור הלקוח. בעניין זה הוסדר תשלום שכר הטרחה במלואו, אלא שעורך הדין טוען כי הלקוח חייב לו כספים בגין טיפול בעניינים אחרים. האם רשאי עורך הדין לעכב בידיו כספים אלו, מכוח זכות העיכבון הקבועה בהוראת סעיף 88 לחוק לשכת עורכי הדין, או שמא זכות עיכבון זו מוגבלת אך ורק לכספים שהגיעו באותו תיק שבו קיים חוב שכר הטרחה הלכאורי ?

החלטה בהיבט העקרוני הוועדה סבורה, כי בכל הנוגע למימוש זכות העיכבון מכוח הוראת סעיף 88 לחוק לשכת עורכי הדין יש להבחין בין עיכוב מסמכים לעיכוב כספים. בכל הנוגע לעיכוב כספים, הדברים יתפרשו לפי נסיבות העניין, באופן שייתכן וניתן יהיה לעכב כספים שהתקבלו בגין תיק אחד, עקב חוב שכר טרחה שנוצר בתיק אחר. (החלטה מספר את/13/133)

הערת העורכת החלטת הוועדה ניתנה בשים לב לע"א 7097/02 **מנורה חברה לביטוח בע"מ נגד עו"ד משה קפלנסקי** (17.12.02). שם הובאה בפני בית המשפט העליון סוגיה של עיכבון ביחס לתיקים שונים שהיו בחזקתו של עורך הדין, והוא ביקש לעכבם עד להסדרת תשלום שכר טרחתו הכולל מאותה לקוחה. הצדדים הגיעו להסכם פשרה, אשר קיבל תוקף של פסק דין, ובאימרת אגב נקבע כי זכות העיכבון נתונה אך לגבי "התיק מושא סכסוך שכר הטרחה". הוועדה סברה, כי מדובר באימרת אגב שאינה מחייבת, ומכל מקום תחולתה על עיכוב מסמכים בלבד, ולא על עיכוב כספים.

עורך הדין ובית המשפט: בקשות המוגשות לבית המשפט העליון

שאלתא בהתאם להנחיות בית המשפט העליון, על צד המגיש לבית משפט זה בקשה, לצרף לה את תגובת הצד השני לבקשה. כפועל יוצא מהאמור, הצד החפץ להגיש בקשה, שולח לצד השני את נוסח הבקשה - ומבקש לקבל תגובה לה. לידיעתה של ועדת הרביזיה באתיקה, הובאו מקרים בהם, לאחר קבלת תגובתו של הצד השני, נוסח הבקשה שהוגשה לבית המשפט העליון, שונה באופן שהיא כללה, בנוסף לנוסח המקורי שהועבר לתגובת הצד השני, גם התייחסות של הצד מגיש הבקשה לאמור בתגובתו של הצד השני. מובן כי התנהלות זו אינה תקינה כיוון שהיא מקנה יתרון לא הוגן לצד מגיש הבקשה, ואף אינה תואמת את הרציונאל שמאחורי ההנחיה של בית המשפט העליון. ועדת הרביזיה באתיקה דנה בנושא, וסברה כי, בשלב זה, דרך הטיפול הנכונה בו אינה שינוי של כללי האתיקה, אלא קבלת החלטה על-ידי ועדת האתיקה הארצית, לפיה ההתנהלות שתוארה לעיל מהווה הפרה של כללי האתיקה.



החלטה משמוגשת בקשה לבית המשפט, ומצורפת אליה תגובת הצד שכנגד בהתאם להנחיית בית המשפט, נוסח הבקשה צריך להיות זהה לנוסח שהומצא לבא כח הצד שכנגד כדי שייתן תגובתו. אין בכך כדי לפגוע בזכות המבקש להגיש התייחסות לתגובה של הצד השני, ככל שהדבר מותר על פי סדרי הדין. (החלטה מספר את/208/14)

הערת העורכת החלטת הוועדה הועברה לידיעת נשיאי בתי המשפט ופרקליט המדינה.

ייחוד המקצוע: עורך דין שהגביל חברותו בלשכה

עובדות עורך הדין הנילון הגביל חברותו בלשכת עורכי הדין בשנת 1990 וחידש אותה בשנת 2005. לפי התלונה, הנילון ביצע פעולות אשר יוחדו בחוק לעורך דין בלבד ואף התחזה כשהציג עצמו בפני רשויות וגופי תקשורת כעורך דין עת היה בהגבלת חברות. לדוגמא: הנילון הגיש כתב בית דין לבית המשפט העליון (מסמך משלים לתגובה לעתירה) וחתם עליו כעורך דין; הנילון אימת תצהיר וחתם עליו כעורך דין, המאשר את החתימה; הנילון פנה במכתבי דרישה כעורך דין מייצג, בעודו חותם על מכתבים אלה את שמו כעורך-דין לכל דבר ועניין; הנילון התראיין לכלי תקשורת והציג עצמו כמייצג בעלי דין בהליך משפטי, בעוד אין הוא מייצגם כלל (המתלונן הוא זה שייצג אותם) ובעוד אין הוא בכלל עורך דין פעיל. הנילון לא הגיב לתלונה.

החלטה להעמיד לדין משמעותי. סעיף 20 לחוק לשכת עורכי הדין קובע, כי הפעולות המנויות בו, יוחדו לעורכי דין בלבד. סעיפים קטנים (1) ו-(3) מפרטים פעולות של ייצוג בפני טריבונלים שיפוטיים ועריכת מסמכים משפטיים. סעיף 52ב' לחוק הלשכה קובע, כי עורך דין שהודיע על הגבלת חברות, "לא יעשה פעולות שנתייחדו לפי חוק זה לעורכי דין". זאת ועוד: בבג"צ 4000/93 **אלראי קנבל, עו"ד נגד לשכת עורכי הדין**, 11.8.97, נקבע כי עורך דין אשר חברותו מוגבלת, חייב להוסיף בציון תוארו, את המלל: "בלתי פעיל" או "בחברות מוגבלת". (החלטה מספר את/39/14)

דין משמעותי: אחריות עורך דין שכיר לגבי מעשים שביצע בהוראת מעסיקו

עובדות התלונה שהתבררה בועדת האתיקה המחוזית הוגשה נגד עורכי דין העובדים במשרד אחד - האחד, הבעלים של המשרד והאחרים שכירים. נגד בעל המשרד החליטה הועדה המחוזית להגיש קובלנה. את התלונה נגד השכירים הוחלט לגנוז לאור הודעתו של בעל המשרד כי הוא מוכן לקחת אחריות על עצמו, המשתלבת עם תחושה לא נוחה של הועדה המחוזית מהעמדה לדין של עורך דין שכיר על פעולה שעשה לפי הוראות בעל המשרד. המתלונן פנה לוועדת האתיקה הארצית כקובל נוסף בעניין החלטת הגניזה נגד אחד מעורכי הדין השכירים. תמציתה של התלונה הוא שימוש לרעה בהליכי משפט מטעם משרד עורך הדין הנילון. הנילון הגיב לתלונה, וטען כי לא פעל על דעת עצמו, אלא בהתאם להוראות המעסיק.



החלטה לגנוז את התלונה. הוועדה אינה סבורה, כי עובדת היותו של עורך דין שכיר במשרד מהווה פטור מאחריות לנהוג בהתאם לכללי האתיקה. אין ספק כי יכולים להתעורר מקרים בהם עורך הדין השכיר ימצא עצמו בדילמה בין חובותיו האתיות לבין דרישות מעסיקו, אך הדבר אינו מהווה פטור מחבות לכללי האתיקה. יחד עם זאת, מדובר במקרה גבולי שאינו מצדיק שינוי ההחלטה של הוועדה המחזית. בעל המשרד הועמד לדין משמעתי ובכך קיבלה תלונתו של המתלונן מענה משמעותי. הוועדה אינה מוצאת תועלת משמעותית בניהול הליך משמעתי מקביל באותה הפרשה. זאת ועוד, הוועדה המחזית היא שפנתה אל בעל המשרד ושאלה אותו אם הוא מוכן לקחת על עצמו את האחריות הבלעדית למעשים, ומשהסכים לדבר, סביר להניח כי הוא ועורכי הדין ממשרדו הסתמכו על כך וראו בכך סיום הפרשה. (החלטה מספר את/163/14)

התנהגות שאינה הולמת: שיחה של עורך הדין המייצג בהליך גירושין עם הבן הקטין

עובדות התלונה היא של אם הנמצאת בהליכים משפטיים שונים עם האב, הליכים הכוללים גם הסדרי ראייה של ילדיהם המשותפים. עורכת הדין הנילוה ייצגה את האב. המתלוננת טוענת שבנם המשותף שגילו 10 שנים טלפן אל הנילוה והיא ענתה לו שהוא ילד גדול ויכול לבחור היכן ומתי הוא רוצה לבלות עם מי מהוריו. עוד לטענת המתלוננת, אמרה הנילוה לילד שיטלפן גם אל עורך הדין של האם, היא המתלוננת. המתלוננת טוענת שדבריה של הנילוה גרמו לילד נזק, מה גם שהמדובר בילד המוגדר כ"ילד בסיכון". הנילוה משיבה שהילד לא הרפה מלטלפן אליה, עד אשר עלה בידו לשוחח עמה. הנילוה אמרה לילד שכל עוד לא ייקבע אחרת עליו לקיים את צווי בתי המשפט. היות שהילד דיבר בשצף קצף והטיח טענות בנילוה (כנראה על כך שלא דואגת מספיק להסדרי הראייה שלו עם האב) ענתה לו הנילוה שתפעל לכך שהשופט יפגש איתו. הנילוה מוסיפה, שהילד ביקש לדבר גם עם עורכי הדין של האם, והיא השיבה לו שיעשה כן.

החלטה לגנוז את התלונה. הנילוה לפי דבריה לא יזמה בשום דרך את השיחה של הילד איתה וגם לא אמרה לילד שינהג כפי שירצה בעניין הסדרי ראייה איתו. הגירסה הנגדית, על פי עדותו הנטענת, היא של הילד, ולאור עובדות המקרה וחוות הדעת המקצועית לגביו, בלתי אפשרי להביא את הילד לעדות. האם יודעת את העובדות רק מכילי שני. כמו כן הנילוה התנצלה על כך שנענתה לניסיונות הרבים של הילד לדבר איתה. (החלטה מספר את/169/14)

התנהגות שאינה הולמת: יחסים אינטימיים בין עורך דין ללקוח

עובדות המתלונן פונה לוועדת האתיקה הארצית, לאחר שוועדת האתיקה במחוז חיפה החליטה לגנוז את תלונתו. לטענת המתלונן, עורך הדין הנילוה ניהל רומן עם רעייתו, בשעה שייצג אותה בהליכים



משפטיים שונים, במסגרת סכסוך הגירושין שביניהם. כתמיכה לטענותיו, צירף המתלונן דו"ח חוקר פרטי, אליו מצורפות תמונות, ממנו ניתן ללמוד בצורה חד משמעית, כי הנילון קיים יחסים רומנטיים עם רעיית המתלונן. הנילון, משיב, כי שימש כמתורגמן בלבד בכל ההליך המשפטי, נוכח היותו דובר רוסית, וכי לא שימש כבא כוח האישה כלל ועיקר.

החלטה לגנוז את התלונה, בין היתר מאחר שהמתלונן כאן אינו האישה אלא בעלה, ועיקר הייצוג היה על ידי עורך דין אחר. (החלטה מספר את/251/14)

הערת העורכת בהחלטה מספר 29/05, שהתפרסמה בגיליון "אתיקה מקצועית" מספר 17, כבר קבעה הוועדה כי אין איסור משמעתי על קיום יחסי מין עם לקוחה, וייתכנו קשרים רומנטיים בין עורך-דין ללקוח, שאין בהם פגם אתי. לפי החלטה זו, ניתן להעמיד לדין משמעתי רק במקרים בהם עורך הדין פעל בניגוד עניינים, או ניצל את מצוקתו של הלקוח. על החלטה זו הוגשה עתירה מינהלית, אשר בסופו של דבר נדחתה - עע"מ 1652/08 **פלונית נגד ועד מחוז תל אביב והמרכז של לשכת עורכי הדין** (18.3.2010), תוך שנכתבה בה הערת בית המשפט כדלקמן: "סבורני כי טוב תעשה הלשכה אם תשקול שינוי עמדתה שאוזכרה לעיל ואם תבהיר באופן מפורש כי קיום יחסי מין בין עורכי דין ללקוחותיהם, ובפרט אם אלו נעשים במסגרת פגישות הייעוץ במשרדו של עורך הדין, אכן מהווים עבירה אתית. דברים אלו נכונים ביתר שאת במקרים בהם מדובר בעורכי דין המייצגים לקוחות בתחום דיני משפחה, תחום בו התלות הרגשית בעורך דין עלולה להיות מוגברת." הוועדה אכן שקלה הערה זו, אולם החליטה כי בשל העדר טענה לניצול מצוקה והעדר תלונה מצד האישה, אין זה המקרה המתאים להעמדה לדין משמעתי.

שמירה על כבוד המקצוע: ראיונות עורכי דין בתקשורת

שאלתא הפונה הנו איש יחסי ציבור, המלין על התופעה הרווחת של באי כוח חשודים המופיעים בתקשורת וטוענים לחפות מרשם, וזאת בניגוד לדברי נציגי המשטרה. לשיטתו של הפונה, הציבור נוטה להאמין יותר לנציגי המשטרה, וכך "עורך הדין פוגע באמינותו ושוחק את הדימוי של מקצוע עריכת הדין". הפונה מציע כי הוועדה תגביל הופעת עורכי דין בתקשורת בשלבים המקדמיים של ההליך, רק לבאי כוח נושאי משרה ציבורית.

החלטה כל עוד הריאיון נעשה במסגרת ייצוג הלקוח, אזי הוא מותר לחלוטין. זכותו של סגור לחשוב, כי בכך הוא משרת את האינטרסים של מרשו בצורה הטובה ביותר, ולפעול בהתאם. ממילא השאלה האם דבר מסוים משרת את הדימוי המקצועי של עורכי הדין אם לאו, הינה לעיתים קרובות בעיני המתבונן ואינה אבסולוטית. בהעדר עבירה אתית, אין כל מקום שהוועדה תגביל את חופש הביטוי, או את האופן בו חבר זה או אחר בוחר לייצג את עניינו של מרשו (יהא איש ציבור או אדם פרטי). (החלטה מספר את/269/14)



ניהול משרד: הנפקת חשבונית מס למי שאינו לקוח של עורך הדין

שאלתא המתלונן שכר דירת מגורים מאת אמה של עורכת הדין הנילונה. הנילונה ייצגה את אמה וערכה את הסכם השכירות שנחתם במשרדה. במסגרת ההסכם נכתב במפורש כי הנילונה מייצגת את המשכירה ואינה מייצגת את השוכר, אשר רשאי להתייעץ בעורך דין מטעמו. על פי הוראות ההסכם, שילם השוכר סכום של 600 ₪ בגין מה שהוגדר כ"השתתפות בהוצאות המשפטיות של המשכירה". כנגד תשלום זה קיבל חשבונית מס מאת הנילונה. על פי החשבונית, התשלום דווח למע"מ וכפי הנראה נוכח בגינו מס תשומות. המתלונן טוען, כי בכך יצרה הנילונה מצב של ניגוד עניינים, כאשר למעשה גבתה ממנו שכר טרחה, אך ברור כי חובת הנאמנות שלה הייתה נתונה לאמה - המשכירה. הנילונה משיבה, כי היא לא ייצגה את המתלונן והדבר היה לו ברור. לדבריה, התשלום ששילם לה הוגדר במפורש כ"השתתפות בהוצאות משפטיות" של הלקוחה ולא כשכר טרחה.

החלטה לגנוז את התלונה מחוסר עניין לציבור. עם זאת, הוועדה מבקשת להבהיר, כי בהתאם להנחיות של רשות המיסים, אסור לעורך דין המקבל שכר טרחה בשם לקוחו להנפיק חשבונית מס לגורם המשלם שכן המשלם אינו לקוח של עורך הדין ולמעשה עורך הדין לא סיפק לו כל שירות. (החלטה מספר את/238/14)

התמחות: אי תשלום שכר למתמחה

עובדות התלונה הוגשה על-ידי ועדת ההתמחות בלשכת עורכי הדין, כנגד עורך דין מאמן, שלא שילם שכר למתמחה במשרדו, בשל העובדה כי המתמחה קיבל דמי אבטלה גבוהים יותר משכר מינימום, אותו היה אמור לקבל מהמאמן. עורך הדין הנילון השיב, כי סבר בתום לב, שקבלת דמי אבטלה על-ידי המתמחה, מהם מנוכים מס הכנסה, דמי ביטוח לאומי ודמי ביטוח בריאות נחשבת למעשה כמשכורת לכל דבר ועניין.

החלטה להעמיד לדין משמעת. בנוסף להעסקת המתמחה ללא תשלום שכר, המאמן אף סייע בשתיקה למתמחה לקבל דמי אבטלה שלא כדין. (החלטה מספר את/115/14)

הערת העורכת הוועדה לא נקטה הליכים נגד המתמחה, מאחר שתקופת התמחותו לא הוכרה על-ידי לשכת עורכי הדין, נוכח העובדות שפורטו לעיל.

התבטאויות: כלפי בעלי תפקידים בלשכת עורכי הדין

עובדות הנילון הנו עורך דין מושעה, שנוהלו נגדו הליכים משמעתיים בוועדת האתיקה המחוזית. הנילון הגיש תלונה נגד באת כוח ועדת האתיקה בהליכים שננקטו נגדו. תלונתו נמצאה בלתי מוצדקת,



ונגנזה, אולם באת כוח ועדת האתיקה הגישה תלונה שכנגד, מאחר שבמסגרת תלונתו של הנילון ננקטה לשון פוגענית, ונעשה שימוש בביטויים קשים כגון: "שקרנית", "בית מדרשה הטמא של באת כוח הקבילה", "עבריינית פלילית לכאורה ועבריינית משמעת לכאורה", "עוד הזיה לאוסף הזיותיה של באת הכוח השקרנית", "לגישתה החולנית משהו". ביטויים אלו חזרו בתלונה פעמים רבות.

החלטה להעמיד לדין משמעת, נוכח חומרת ההתבטאויות, ובהעדר כל הבעת חרטה מצד הנילון. (החלטה מספר את/181/12)

התבטאויות: על רקע פוליטי

עובדות המתלונן צפה במהלך מבצע "צוק איתן" בתכנית טלוויזיה, בה התראין עורך הדין הנילון. המתלונן טוען, כי במהלך הריאיון עימו אמר הנילון, שהורי חיילי צה"ל שולחים אותם לרצוח בעזה, ועד כה רצחו חיילי צה"ל למעלה מ-300 אזרחים. המתלונן רואה בדברים אלה משום הסתה וקריאה לעבור על חוקי המדינה. הנילון השיב, כי אינו רואה עבירה אתית בדבריו.

החלטה לגנוז את התלונה. מבלי להיזקק לשאלות עקרוניות בדבר הגבלת חופש הביטוי, והעמדת דרישות שונות מעורכי דין לעומת כלל האוכלוסייה ביחס להתבטאויות פוליטיות, סבורה הוועדה כי ההתבטאות במקרה זה לא הגיעה לדרגת חומרה המצדיקה העמדה לדין. (החלטה מספר את/247/14)

הנחיות והחלטות ועדת שכר הטרחה

יושבי ראש משותפים של ועדת שכר הטרחה: עו"ד אמיר סטמרי, עו"ד אליעזר פני-גיל דברי הקדמה:

ועדת שכר הטרחה היא ועדה וולונטרית שהקים הוועד המרכזי ולה מספר תפקידים עיקריים: א. בפנייה של לקוח לוועדה לפי סעיף 84 (ב) לחוק לשכת עורכי הדין, במקרים של שכר מותנה בתוצאות, אם נראה לדעת הוועדה שהשכר מופרז- קובעת הוועדה את השכר המתאים, וקביעתה מחייבת את עורך הדין.



- ב. הוועדה מחווה דעתה לפי סעיף 89 לחוק לשכת עורכי הדין בכל שאלה בדבר שכר טרחתו של עורך דין, אם נדרשה לכך על ידי גוף שיפוטי או מעין שיפוטי.
- ג. הוועדה דנה וממליצה על עדכון, שינוי או תיקון של התעריף המינימלי המומלץ.
- ד. הוועדה עונה לפניות המגיעות מלקוחות ועורכי דין בענייני שכר טרחה. הפניות נעשות בצורה של שאלות ואו תלונות קונקרטיות.
- ה. הוועדה מציעה תגובות של הלשכה להצעות חוק שכלולים בהן ענייני שכר טרחת עורך-דין.
- ו. הוועדה יוזמת או נענית לפניות ראש הלשכה, להתערב ולהשפיע בקביעת שכר טרחה הולם לעורכי-דין המייצגים רשויות או גופים ממשלתיים ואחרים.

להלן יובאו ההחלטות שניתנו על ידי הוועדה:

- א. מועד ואופן גביית שכר טרחה על ידי עורך הדין, לייצוג בהוצאה לפועל, במקרה שלא נחתם הסכם שכר טרחה, יהיה כדלקמן:
 - א. התקבולים הראשונים שייגבו בהוצאה לפועל מהחייב או עבורו ישמשו לתשלום שכר טרחה א' לבא כוח הזוכה, לרבות אם מדובר בתביעה על סכום קצוב בהוצאה לפועל, או ביצוע שטר. בנוסף, אם מדובר בבקשה לביצוע פסק דין, כאשר עורך הדין טיפל בתביעה, ולא שולם לו שכר הטרחה עבור הטיפול בתביעה, יהיה רשאי עורך הדין, לנכות מסכום התקבולים, גם את הסכום המוסכם עבור הייצוג (או שכר הטרחה שנפסק בבית המשפט, אם לא סוכם מראש שכר טרחה עבור הטיפול בתביעה), בתוספת לשכר טרחה א' שנפסק בהוצאה לפועל, מהתקבולים הראשונים שייגבו מהחייב או עבורו (להלן: "המקדמה").
 - ב. לגבי תשלום יתרת שכר הטרחה לבא-כוח הזוכה, לאחר תשלום המקדמה כאמור לעיל - ינוכה מכל תקבול שיתקבל לזכות הזוכה, חלק יחסי מסכום יתרת שכר הטרחה שנקבע בלשכת ההוצאה לפועל וטרם שולם (לאחר ניכוי המקדמה ששולמה כאמור לעיל) - ששיעורו הוא כיחס שבין סכום יתרת שכר הטרחה לעומת יתרת החוב העומדת לגביה בתיק.



- ג. לגבי שכר טרחה במימוש משכנתה ובכנוס נכסים- ראה תקנות ההוצאה לפועל (שכר טרחת עורכי דין וכונסי נכסים), התשס"ב-2002, לגבי דירת מגורים, וסעיף 59 לחוק ההוצאה לפועל, התשכ"ז-1967 לנכסים אחרים.
החלטה זו מחליפה את החלטת הוועדה מס' 97/08 שפורסמה בגיליון "אתיקה מקצועית" מס' 35. (החלטה מספר שכ"ט/68/13)
2. שכר טרחה של 20% + מע"מ מהגמלה עבור ייצוג בתביעה נגד המוסד לביטוח לאומי בעניין תאונת עבודה, כולל הגשת עררים ותביעות לבית הדין לעבודה, אינו שכר מופרז. (החלטה מספר שכ"ט/71/13)
3. החלטת הוועדה לעניין דוגמת הסכם שכר טרחה ששלח עורך הדין הפונה:
א. הוועדה אינה מביעה עמדה לגבי נוסח הסכמי שכר-טרחה פרטניים, אלא אם קיימת מחלוקת ונתקבלה גם עמדת הלקוח.
- ב. אם קיימת מחלוקת עם הלקוח בעניין דרישת שכר טרחה, המקובל בוועדה הוא לשלוח בהסכמת עורך הדין הפונה העתק הפנייה לקבלת תגובת הלקוח.
- ג. דרישת שכר טרחה בשיעור הנקוב בדוגמת ההסכם ששלח הפונה (25% מכל תקבול מהמוסד לביטוח לאומי) יכולה להיחשב במקרים מסוימים כשכר טרחה מופרז. (החלטה מספר שכ"ט/50/13)
4. דרישה כספית של 1200 ₪ + מע"מ לשעת עבודה לעורך-דין מומחה אינה בלתי סבירה. (החלטה מספר שכ"ט/56/13)
5. בתביעות לפי חוק הפיצויים לנפגעי תאונות דרכים, ההוצאות שמוציא עורך הדין בגין הטיפול בייצוג הלקוח הן בנוסף לשכר הטרחה שהוא גובה על פי המגבלה הקבועה בכללי לשכת עורכי הדין (אם בחר בחישוב שכר לפי אחוזים מהתוצאה). הוועדה מתירה לעורכי הדין לגבות מהלקוח עד 1,000 ₪ עבור הוצאות, גם ללא שהוצגו קבלות, וזאת במקרים בהם הוגשה תביעה לבית משפט. במקרים בהם לא הוגשה תביעה לבית המשפט, יותר לעורך הדין לגבות עד 500 ₪ בגין הוצאות, כפי שקבעה הוועדה בעבר, בהחלטה מספר שכ"ט/103/09, שפורסמה בגיליון "אתיקה מקצועית" מספר 35.
(החלטה מספר שכ"ט/47/13)



6. בתביעות מכוח חוק הפיצויים לנפגעי תאונות דרכים, כאשר זכותה של המבטחת לנכות השתתפות עצמית על-פי תנאי תעודת הביטוח שבינה לבין המבוטח, זכאי עורך הדין המייצג את המבוטח לשכר טרחה גם בגין רכיב ההשתתפות העצמית שקוזז על-ידי המבוטח. בהתאמה, זכאי עורך הדין לדרוש מחברת הביטוח תשלום שכר טרחה גם על רכיב ההשתתפות העצמית, אף אם סכום זה מקוזז מן הפיצוי שמקבל הלקוח - המבוטח. (החלטה מספר שכ"ט/115/13)
7. כידוע, לסכום החוב בלשכת ההוצאה לפועל נוסף סכום עבור שכר טרחת עורך-דין במקרים בהם הזוכה מיוצג על ידי עורך דין (ראה סעיף 10 לחוק ההוצאה לפועל, התשכ"ז-1967). השכר הוא לפי התעריף המינימלי שנקבע לפי סעיף 81 לחוק לשכת עורכי הדין, תשכ"א-1961. תיק שייפתח בהוצאה לפועל על-ידי הפונה, שהיא עורכת דין, עבור הזוכה, יזוכה בשכר טרחת עורך-דין, אך רשותה של הזוכה לוותר על שכר הטרחה בהסדרי פשרה עם החייבים, או בדרך של הקטנת הקרן בתיק ההוצאה לפועל. (החלטה מספר שכ"ט/72/14)
8. תיקון החלטה מספר 146/07, שפורסמה בגיליון "אתיקה מקצועית" מספר 35: משלא נאמר בהסכם שכר הטרחה מפורשות, כי השיעור של 25% הוא בצירוף מע"מ, הרי שיש לראות את שכר הטרחה המוסכם, כשכר טרחה בשיעור של 25%, כולל מע"מ.